

Олексюк Олеся Романівна,

аспірант Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

**НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ DSPACE У
ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ**

Розвиток інформаційного суспільства ставить перед вітчизняною системою освіти завдання підготовки фахівця із високим рівнем інформаційної культури, який здатний ефективно здійснювати діяльність у Всесвітньому інформаційному просторі, творчо вирішувати конкретні проблеми, застосовувати в практичній діяльності досягнення передового педагогічного досвіду, реалізовувати програму власного самовдосконалення. Особливо це стосується підготовки майбутнього вчителя інформатики, зважаючи на сучасні стрімкі темпи розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Особливістю інформаційної діяльності вчителя інформатики є необхідність створення ним інформаційних освітніх ресурсів. Загалом термін «розробка інформаційних освітніх ресурсів» розуміють у вузькому та широкому сенсі. У вузькому значенні «розробка інформаційних освітніх ресурсів» — створення зазначених ресурсів із застосуванням методів програмування. Широке значення терміну передбачає створення освітніх ресурсів за допомогою окремих програмних засобів навчального призначення або їх комплексів [3].

Внаслідок стрімкого розвитку програмного забезпечення навчального призначення, на сьогоднішній день спостерігаємо значну кількість готових програмних засобів, які можна ефективно застосовувати у навчальному процесі. Як показує досвід [4], засобом розміщення освітніх ресурсів, який ефективно застосовують у всьому світі багато навчальних закладів є інституційний репозитарій. Крім переваг онлайн сховища завдяки впровадженню інституційного репозитарію навчального закладу збільшується можливість цитування оригінальних робіт його працівників. Функціонування електронного архіву є показником якості діяльності навчального закладу; демонструє наукову, соціальну й економічну значущість його освітньої та дослідницької діяльності.

Слід розглядати формування у студентів інформаційно-пошукових умінь в сучасних електронних бібліотеках як нову дидактичну проблему. Навчати не лише використанню одного-двох пошукових сервісів Інтернету. Оскільки розманітність та доступність електронних ресурсів в Інтернеті надають величезну кількість неструктурованих даних для науково-дослідницької роботи, що вимагає багато часу на їх опрацювання. В інституційних репозитаріях результати пошукових запитів значно точніші та достовірні, а ніж в Інтернеті, оскільки при створенні ресурсу заздалегідь проектують структуру сховища, та опрацьовують кожен матеріал.

У публікації [2] окреслено можливості застосування інституційного репозитарію:

- як сховище наукових та навчальних матеріалів;
- як засіб їх поширення у корпоративній мережі та Інтернеті;
- як засіб організації навчально-пізнавальної та науково-дослідницької діяльності студентів;
- як об'єкт вивчення.

Останній аспект набуває особливої ваги у випадку підготовки майбутнього вчителя інформатики, оскільки він зможе фахово зрозуміти і використати можливості інституційного репозитарію. Тобто фахівець з інформатики повинен уміти організувати електронну бібліотеку або цифрове портфоліо учителя і учня, студента та викладача.

Пропонуємо доповнити зміст спецкурсу «Адміністрування навчальних систем» розглядом основних можливостей сучасних репозитаріїв, а також завданнями щодо формування практичних навичок їх адміністрування на основі платформи DSpace.

Проаналізувавши підхід [1], зазначимо, що застосування інституційних репозитаріїв, як об'єкту вивчення дає можливість сформувати у майбутніх учителів такі складові дослідницької компетентності:

- методичну – проектування структури репозитарію та опис метаданих матеріалів, який виконує студент у процесі їх завантаження, сприятиме вирішенню значної кількості питань, що виникатимуть при виконанні подальших дослідницьких завдань і проектів;
- контролюючу, яка передбачає на основі вивчення наявних матеріалів електронного архіву, вміння формулювати критерії для оцінювання якості дослідних робіт інших студентів;
- інформаційно-комунікаційну як здатність розробляти власні інформаційно-методичні матеріали, зокрема фрагменти інноваційних навчальних електронних ресурсів, та публікувати їх у колекціях репозитарію;
- керуючу, спрямовану на організацію комунікації та співробітництва, завдяки публікації матеріалів досліджень студентів у відкритому доступі.

Висновки. Проблема підготовки майбутнього учителя інформатики до застосування навчальних комп'ютерних систем та розробки інформаційних освітніх ресурсів на їх основі потребує подальшого розвитку та методичного обґрунтування. Серед зазначених систем актуальним вважаємо вивчення і розгляд платформ для організації освітніх електронних архівів. Відповідну підготовку доцільно здійснювати у межах спецкурсу за вибором навчального закладу або студента протягом останнього року навчання у педагогічному ВНЗ.

Особливу увагу у процесі вивчення інституційних репозитаріїв, зокрема і системи DSpace, необхідно звернути на організацію самостійної та науково-дослідної роботи

студентів.

Список використаних джерел

1. Морзе Н. В. Организация самостоятельной работы студентов в контексте формирования исследовательской компетентности [Электронный ресурс] / Н. В. Морзе, Е. Г. Кузьминская. – Режим доступа : http://ifets.ieee.org/russian/depository/v16_i1/pdf/8.pdf
2. Олексюк В. П. Інституційний репозитарій: можливості застосування у навчальному процесі [Електронний ресурс] / В. П. Олексюк, О. Р. Олексюк // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2012. — №6(32). — Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/755/578>.
3. Рамський Ю. С. Формування інформаційної культури майбутніх учителів математики та інформатики у процесі підготовки їх до розробки освітніх ресурсів / Ю. С. Рамський, В. П. Олексюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 2, Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : збірник наукових праць / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова; редкол. В. П. Андрущенко (голова) [та ін.]. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010.- . Вип. 8(15). - С.65-69
4. Спірін О. М. Аналіз програмних платформ для створення інституційних репозитаріїв [Електронний ресурс] / О. М. Спірін, О. Р. Олексюк // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. – №2 (31). – Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/index>.